

Helsingfors/Mariehamn 13.1.2020**Nr 1/20****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
19.12.2019, VN/12987/2019.

Till Justitieministeriet

Ärende

I enlighet med 32 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland har justitieministeriet i skrivelse 19.12.2019 inbegärt Ålandsdelegationens utlåtande beträffande ett förslag till en överenskommelseförordning om polisförvaltningen i landskapet Åland.

Utlåtande från inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, polisstyrelsen, institutet för hälsa och välfärd, Statens ämbetsverk på Åland samt utlåtande och samtycke från Ålands landskapsregering har bifogats handlingarna.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

Föreliggande förslag avser, liksom tidigare överenskommelseförordningar, att precisera polisens uppgifter och organisation med beaktande av självstyrelselagens bestämmelser och den omständigheten att polisens verksamhet på Åland är av så kallad blandad natur.

Den nya överenskommelseförordningens bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket (1 §) tillsynen över landskapets polisväsende (3 §), ledningsförhållanden i vissa situationer (4 §), polismännens befogenheter (5 §), handräckning (6 §), utnämning av befäl (7 §), förteckning över polismän (8), uniform och beväpning (9 §), utbildning (10 §), och samrådsdelegationen (11 §) motsvarar gällande bestämmelser.

Den enda ändringen i sak är att i överenskommelseförordningen som undantag från kostnadsfördelningen i 2 § 1 mom. intas ett nytt 2 § 2 mom. om kostnadsansvaret för sådan transport av avlidna som hänför sig till verkställande av rättsmedicinsk obduktion och för kostnaderna för rättsmedicinska undersökningar av levande personer. Enligt lagen om utredande av dödsorsak (FFS 459/1973) svarar staten för kostnaderna

Postadress:Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN**Telefon:**

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:Annegatan 22 A 3
00100 HELSINGFORS

för rättsmedicinsk utredning av dödsorsak. Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för obduktionsverksamheten. Från ingången av 2018 överfördes utgifterna för transport av avlidna i riket från polisens omkostnadsmoment 26.10.01 till moment 33.02.20, som Institutet för hälsa och välfärd administrerar. Från och med ingången av 2018 har kostnader för rättsmedicinsk provtagning av avlidna och levande personer samt kostnader för transporter av avlidna betalats under social- och hälsovårdsministeriets moment. Det föreslås att motsvarande överföring också görs i fråga om kostnader som uppkommit på Åland. I enlighet härmed anges i det nya 2 § 2 mom. i överenskommelseförordningen att riket ska svara för kostnaderna för sådan transport av avlidna som hänför sig till verkställande av rättsmedicinsk obduktion och för kostnaderna för rättsmedicinska undersökningar av levande personer, till den del uppgifterna hör till rikets lagstiftningsbehörighet. I momentet förutsätts ett avtal om detta mellan social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering. Enligt 2 § i republikens presidents förordning om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland (FFS 1179/2009) betalas kostnaderna för rättsmedicinska undersökningar av Statens ämbetsverk på Åland, och denna bestämmelse förblir oförändrad.

Förordningens 12 § innehåller ikraftträdelsebestämmelser. Härigenom upphävs den gällande överenskommelseförordningen (FFS 1177/2009).

Lagstiftnings- och förvaltningsbehörigheten

Enligt 27 § 29 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rättsmedicinska undersökningar.

Enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen hör ärenden gällande allmän ordning och säkerhet med vissa undantag till landskapets lagstiftningsbehörighet. Överenskommelseförordningen gäller även landskapets myndigheter, på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen tillkommer landskapet.

Till rikets behörighet har i 27 § 1, 27, 34 och 35 punkterna i självstyrelselagen hänförts ärenden gällande de medborgerliga fri- och rättigheterna, skjutvapen och skjutförmåigheter, försvarsväsendet och gränsbevakningen, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagsförhållanden samt explosiva ämnen till den del rikets säkerhet berörs. Jämlikt 27 § 23 och 24 punkterna hör rättskipning, förundersökning, verkställighet av domar och straff samt utlämning för brott ävensom administrativa ingrepp i den personliga friheten till rikets behörighet. Även lagstiftningen om medborgarskap och pass samt utlänningslagstiftningen, vilka aktualiseras i polisens tillståndsförvaltning, hör enligt 27 § 26 punkten i självstyrelselagen till rikets lagstiftningsbehörighet. Riket har jämlikt 27 § 3 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet.

Bestämmelsen i 1 § 2 mom. i förordningen berättigar landskapets polis, förutom att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, även att utföra övriga uppgifter som hör till

polisen om annat inte bestämts. Landskapets polis är härigenom berättigad att även utföra uppgifter hänfödda till rikets behörighetsområde, såsom förundersökning.

Finansieringen

Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i en överenskommelseförordning eller medelst separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. Överenskommelseförordningens 2 § innehåller bestämmelser om kostnadsfördelningen. Bestämmelserna i förordningens 2 § 1 mom. är oförändrade. Det nya 2 § 2 mom. reglerar kostnaderna för sådan transport av avlidna som hänför sig till verkställande av rättsmedicinsk obduktion och för kostnaderna för rättsmedicinska undersökningar av levande personer. Förordningens 2 § 1 mom. förutsätter ett avtal mellan inrikesministeriet och Ålands landskapsregering, medan förordningens 2 § 2 mom. förutsätter att avtal mellan social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering. Enligt Ålandsdelegationens uppfattning kan kostnadsansvaret regleras på föreslaget sätt.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att den föreslagna överenskommelseförordningen i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare